

Provincie kan terrein-eigenaar niet dwingen natuur goed te beheren

Op het talud van de Diefdijk in N2000-gebied Lingegebied en Diefdijk-Zuid (U/Gld) bevindt zich misschien stikstofgevoelig glanshaver- en vossenstaarthooiland. Misschien ook niet. De percelen zijn sinds 2013 gekarteerd als zoekgebied, wat betekent dat het nog nader onderzocht moet worden. Wel zijn de percelen sindsdien stikstofgevoelig volgens het stikstofbeleid. Uit voorzorg. Bij een veldbezoek blijken de percelen in gebruik bij nietsvermoedende hobbyboeren.

Op een warme dag in juni brengt de Stafredactie een bezoek aan habitatype ZGH6510A (glanshaver- en vossenstaarthooiland) op de Diefdijk; een dijk die moet beschermen als in de Betuwe een dijk van de grote rivieren doorbreekt. Dit habitatype is gekarteerd op de flanken van de dijk. De betreffende percelen zijn paars gekleurd in rekenmodel Aerial, wat aangeeft dat de stikstofdepositie er de kritische depositiewaarde overschrijdt.

Het perceel dat de hoogste stikstofoverschrijding laat zien in Aerial (afbeelding), blijkt in gebruik te zijn bij een koppel kippen (zie foto). De kippen houden het perceel redelijk kort. Het bloemrijke glanshaver- en vossenstaarthooiland wordt hier niet aangetroffen. Verderop grazen schapen en wat ander vee.

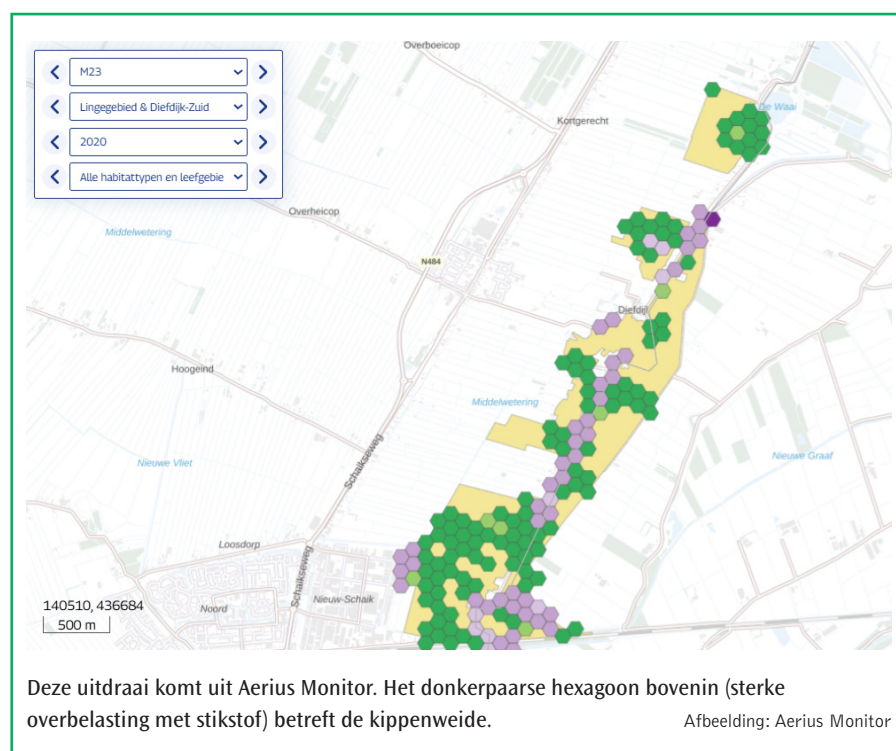
De gekarteerde percelen ZGH6510A zijn in gebruik bij hobbydierhouders. Wat in het oog springt, is het slechte beheer. Dit habitatype stelt hoge eisen. Zo moet er tweemaal per jaar worden gehooid, of eenmaal met extensieve nabeweidning. Volgens een buurtbewoner worden de percelen helemaal niet gemaaid en gehooid, daarvoor is het talud van de Diefdijk te steil.

IS GOED BEHEER VERPLICHT?

Een PAS-melder enkele kilometers verderop, zit mede op slot omdat er

een minieme hoeveelheid stikstof te veel wordt uitgestoten op onder meer het perceel met de kippen. Als boeren strenge stikstofeisen krijgen opgelegd, zouden terreineigenaren dan niet alles in het werk moeten stellen om deze glanshaver- en vossenstaarthooilanden optimaal te beheren? “Wij kunnen particuliere grondeigenaren niet dwingen om dit beheer te voeren, zolang zij geen beheersubsidie

ontvangen”, aldus de woordvoerder van provincie Gelderland, die mede namens provincie Utrecht spreekt. “Er is een natuurbeheertype aan de percelen toegewezen. Hierdoor is het voor beheerders, ook voor particuliere grondeigenaren, mogelijk om op deze locaties een beheersubsidie aan te vragen. Daarvoor moet dan uiteraard wel voldaan worden aan de voorwaarden van de subsidie. Het ►

beheer moet dan passend zijn voor het natuurstype in kwestie.”

Alleen als er subsidie wordt aangevraagd, kan de provincie eisen stellen aan het beheer. Anders niet. Staf legt de vraag voor aan het ministerie van LVVN, of deze benadering in lijn is met de vereisten van de Habitatrictlijn. Volgens het ministerie is dat niet het geval (zie kader).

ZOEKGEBIEDEN ZIJN KENNISLEEMTEN

Provincie Gelderland is voortouwnemer voor het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid en verant-

Ministerie LVVN: Noodzakelijk beheer moet altijd plaatsvinden

De terreinen aan de Diefdijk worden niet beheerd conform de eisen voor glanshaver- en vossenstaarthooilanden. Mag dat? Volgens het ministerie van LVVN niet: “In de Omgevingswet staat dat provincies verantwoordelijk zijn voor goede maatregelen om natuurgebieden te beschermen en in stand te houden. Zij moeten er dus voor zorgen dat er altijd maatregelen worden genomen om achteruitgang te voorkomen en op termijn de doelen voor natuurbehoud te halen.

Als particuliere grondeigenaren niet vrijwillig meewerken, mag dat geen reden zijn om deze verplichtingen niet na te komen. De overheid moet deze maatregelen nemen. Het is goed dat Gelderland subsidie voor beheer mogelijk maakt door gebieden op te nemen in het Natuurnetwerk Nederland. Maar het is ook belangrijk dat Gelderland, in overleg met grondeigenaren, zorgt dat de noodzakelijke maatregelen volgens de Habitatrictlijn echt worden uitgevoerd.

De wet geeft de mogelijkheid om, als overleg niet werkt, beschermingsmaatregelen op te leggen die de eigenaar moet toestaan. In een recente zaak is Duitsland door het Europese Hof op de vingers getikt omdat zij graslanden niet voldoende wettelijk beschermde. Daar gold een vergelijkbaar subsidiestelsel als in Nederland. Dit laat zien dat vrijwillig en gesubsidieerd beheer waardevol is, maar dat het belangrijk blijft om te borgen dat de overheid het beoogde resultaat ook echt behaalt.”

woordelijk voor de habitattypenkaart. “De terreinen waar Staf aan refereert zijn in 2013 op de habitattypenkaart gezet als zoekgebied voor het habitattype H6510A (glanshaverhooiland). De term zoekgebied werd gebruikt voor percelen waar vegetatie-informatie ontbrak, maar waar de kans reëel werd geacht dat hier een bepaald kwalificerend habitattype voorkomt. Vanuit het voorzorgsbeginsel volgt dat op plaatsen waar de kans reëel is dat een habitattype voorkomt, het bevoegd gezag ervan uitgaat dat dit habitattype aanwezig kan zijn.” Voor heel Nederland gaat het in totaal om zo'n 12.000 hectare, dat al langjarig gekarteerd is als zoekgebied.

VOORZORGSBEGINSEL EIST SNELHEID

Het voorzorgsbeginsel vereist dat kennisleemten zo snel mogelijk worden ingevuld. In dit geval staat het habitattype sinds 2013 al als zoekgebied op de kaart. Had hier niet eerder actie moeten worden ondernomen?

Volgens het ministerie van LVVN gelden er geen precieze regels. “Rijk en provincies hebben al bijna twintig jaar een afspraak: als niet zeker is dat een beschermd habitat er niet is, moet het gebied op de kaart staan als ‘zoekgebied’. Ook is afgesproken dat er zo snel mogelijk duidelijkheid moet komen over deze zoekgebieden. Dat is belangrijk om te voorkomen dat eigenaren met onnodige regels te maken krijgen als er geen beschermd habitat blijkt te zijn. In dit concrete geval heeft de provincie gewacht met het ophefder van zoekgebieden totdat er een T1-kartering gereed zou komen. Deze is nog niet volledig af.”

Provincie Gelderland bevestigt dat zij werkt aan een nieuwe habitattypenkaart (T1). “Wij verwachten dat deze dit najaar gereed is. Deze kaart zal uitsluitend geven over het al dan niet aanwezig zijn van dit habitattype op deze terreinen.” ■

De stikstofgevoelige bloemrijke glanshaver- en vossenstaarthooilanden worden kort gehouden door kippen en schapen. De terreineigenaren hebben geen beheersubsidie aangevraagd, daarom kan geen passend beheer worden afgedwongen.

Foto: Staf

